

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: 20 JUNI 2005
uw kenmerk: C/S&A/05/964
uw brief van: 11 mei 2005
ons kenmerk: arc-2005.02405/4

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein
Volwasseneneducatie en beroepsonderwijs over de periode 1945-2004 voor de
zorgdragers de Kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst op het beleidsterrein *Volwasseneneducatie en beroepsonderwijs* over de periode 1945-2004 die hierboven genoemde overheidsorganen in hun hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 willen doen vaststellen.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-2004, met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.
De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.

---

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde methode Institutioneel Onderzoek (IO). Aan het ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *De draden van de WEB. Een institutioneel onderzoek naar het handelen van de rijksoverheid op het beleidsterrein beroepsonderwijs en volwasseneneducatie in de periode 1945-1995/96* (PIVOT-rapport nr. 48, Den Haag 1998).

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerp-lijst mee te werken.

De externe deskundige heeft in algemene termen gereageerd op de vragenlijst die hem is voorgelegd in het kader van de historisch-maatschappelijke analyse t.a.v. het beleidsterrein *Volwasseneneducatie en beroepsonderwijs*.

De Raad juicht het toe dat in deze vaststellingsprocedure gebruik is gemaakt van een gestandaardiseerde historisch-maatschappelijke analyse als aanvulling op het driehoeksoverleg. Hij betreurt het echter dat de uitwerking daarvan wat mager is. De vraag of en in hoeverre andere dan overheidsarchieven van belang kunnen zijn met het oog op de selectiedoelstelling van het Nationaal Archief wordt niet beantwoord. Toch is het goed voorstelbaar dat neerslag van de opleidingsinspanningen van en in leerbedrijven relevant zijn voor de reconstructie van de hoofdlijnen van het beleid op dit terrein en inzicht kunnen geven in de maatschappelijke implicaties daarvan. In de analyse had dat naar het oordeel van de Raad minstens afgewogen moeten worden.

De Raad adviseert u erop toe te zien dat het instrument van de historisch-maatschappelijke analyse goed wordt toegepast en benut. Zowel het Nationaal Archief als het Instituut Nederlandse Geschiedenis hebben zich verbonden aan de ontwikkeling en de toepassing van dit instrument. Beide instellingen zullen zich daarvoor inspanningen moeten getroosten, zeker in deze beginfase waarin het instrument zijn waarde moet bewijzen.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode 1945-2004 waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdragers.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur. De Raad constateert dat de formulering van de selectiedoelstelling in het verslag van het driehoeksoverleg afwijkt van die in de ontwerp-lijst, en eveneens van de algemeen gangbare formulering van de doelstelling. Aan de oorspronkelijke formulering, dat met het te bewaren materiaal de reconstructie van de hoofdlijnen van het handelen van de rijksoverheid mogelijk moet zijn, voegt het verslag toe dat ook een reconstructie te maken moet zijn *van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zover deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven*. De Raad zal op deze opvallende, zij het onopvallend gebrachte, wijziging in het selectiebeleid en de consequenties daarvan nader ingaan in deel 2 van zijn advies over erfgoedselectie, dat naar verwachting eind juli 2005 wordt uitgebracht.²

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

De Raad is er, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, van overtuigd dat de ontwerp-lijst recht doet aan de selectiedoelstelling en in voldoende mate rekening houdt met het cultuurhistorisch belang, het administratieve belang en het belang van de rechten bewijzende burgers.

---

² *Deel I van het advies is reeds verschenen: Het tekort van het teveel. Over de rijksverantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed, rc-2004.01917/2, 7 april 2005.*

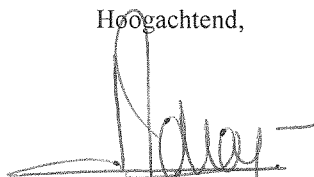
5. *Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst gezien. Deze geeft hem geen aanleiding tot nadere opmerkingen.

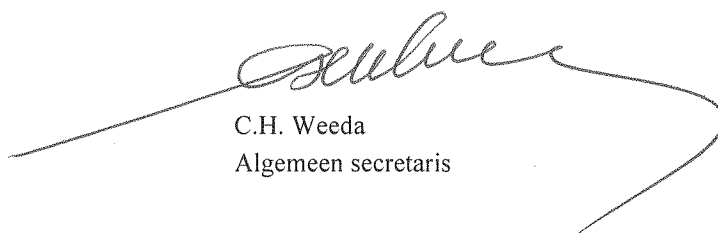
6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-2004 met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris